

საქართველოს გარემოს დაცვის
სამინისტრო

გარემოს ეროვნული სააგენტო

საინფორმაციო ბიულეტენი № 2

მოკლე მიმოხილვა
საქართველოს გარემოს დაბინძურების
შესახებ

2012 წელი
თებერვალი

ქ.თბილისი

სარჩევნო

შესავალი	3
I. ატმოსფერული ჰაერი	4
II. ზედაპირული წყალი	19
III. ატმოსფერული ნალექები	21
IV. მარშრუტული დაკვირვებების შედეგები საქართველოს სხვადასხვა დასახლებულ პუნქტებში	21
V. რადიოაქტიური მდგომარეობა	22

შეჯამება

გარემოს დაბინძურების წინამდებარე მიმოხილვა მომზადებულია გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ თებერვლის თვეში ჩატარებული გარემოს დაბინძურების მონიტორინგის შედეგების მიხედვით.

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგი წარმოებდა ხუთ ქალაქში: თბილისში (3 ჯიხური), რუსთავში, ქუთაისში, ზესტაფონსა და ბათუმში. სულ ჩატარდა 1397 ანალიზი. ექსტრემალურად მაღალი და მაღალი დაბინძურება არ აღნიშნულა.

ზედაპირული წყლის 35 სინჯი აღებულია საქართველოს 19 მდინარესა და 1 ტბაზე. აღნიშნული წყლის სინჯების ანალიზის შედეგების მიხედვით მაღალი და ექსტრემალურად მაღალი დაბინძურება არ დაფიქსირებულა.

მიმდინარეობდა რადიოაქტიური დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი 12 პუნქტში მიწისპირა ატმოსფერულ ჰაერში γ -გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმძლავრის სიდიდის დასადგენად.

საქართველოს 9 ქალაქში აღებული იქნა ატმოსფერული ნალექების სინჯები და ჩატარდა მათი ანალიზი.

I. ატმოსფერული ჰაერი

ქ. თბილისი

თებერვლის თვეში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა სამ სადამკვირვებლო ჯიხურზე, რომლებიც მდებარეობენ: წერეთლის გამზ-ზე, მოსკოვის გამზირზე და კვინიტაძის ქუჩაზე.

წერეთლის გამზირზე განისაზღვრა ატმოსფერული ჰაერის მხოლოდ ერთი დამაბინძურებელი ინგრედიენტი:

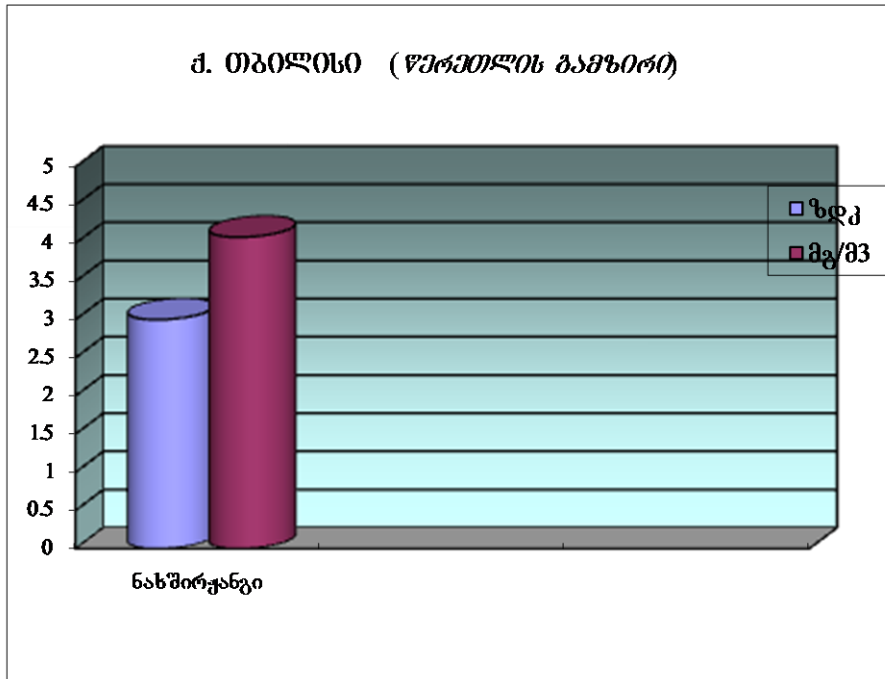
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 4.08 მგ/მ³-ს, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 14-ჯერ.

მოსკოვის გამზირზე განისაზღვრა ატმოსფერული ჰაერის შემდეგი დამაბინძურებელი ინგრედიენტების კონცენტრაციები:

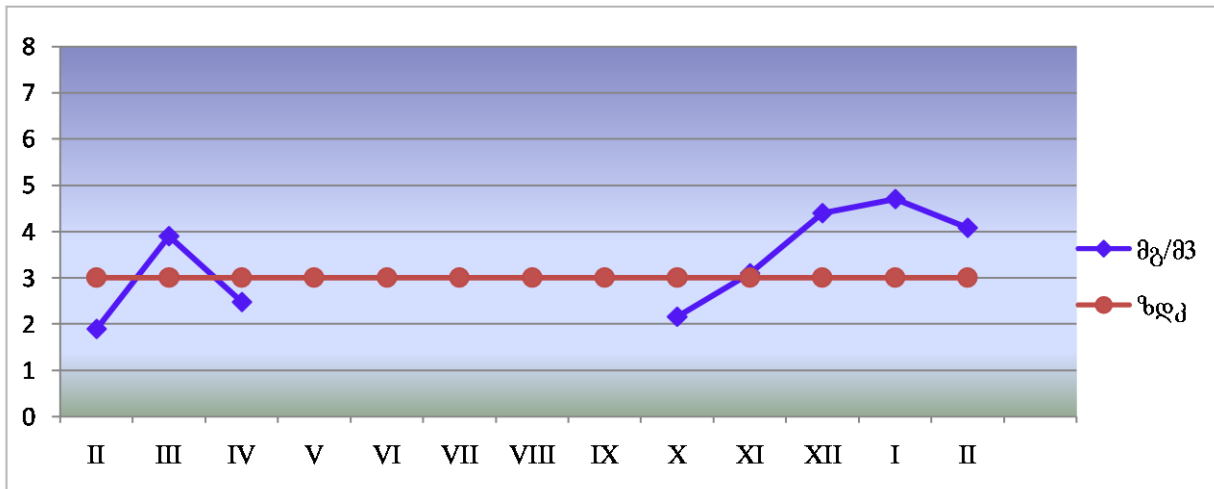
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია გაუტოლდა – 2.5 მგ/მ³-ს რაც არ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.103 მგ/მ³-ს, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 2.6 - ჯერ.

კვინიტაძის ქუჩაზე განისაზღვრა ატმოსფერული ჰაერის შემდეგი დამაბინძურებელი ინგრედიენტების კონცენტრაციები:

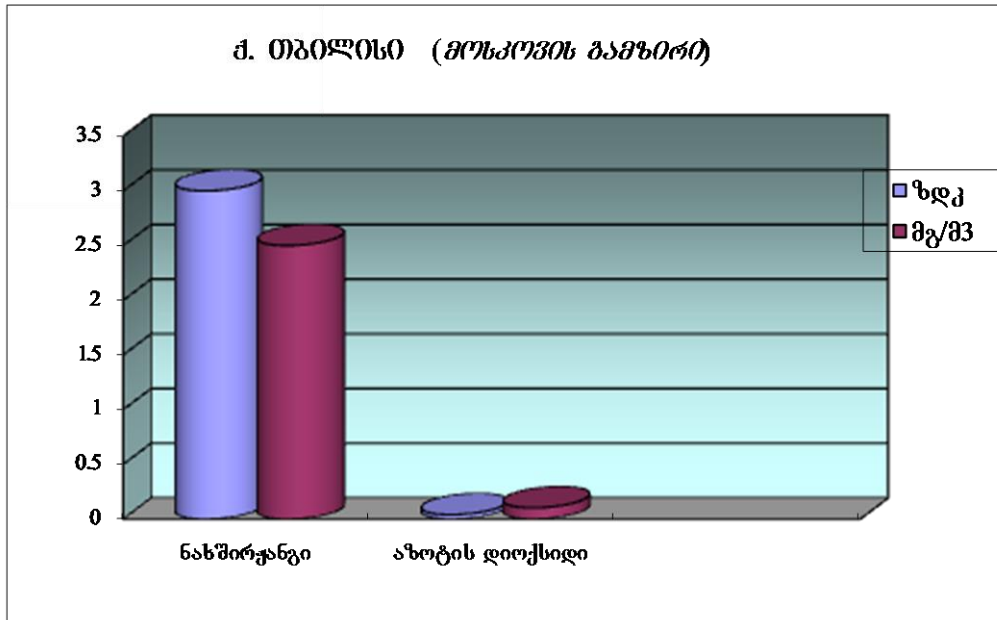
- *მტვერი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.46 მგ/მ³-ს რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 3.1 - ჯერ.
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 2.4 მგ/მ³-ს, რაც არ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *გოგირდის დიოქსიდი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.089 მგ/მ³-ს. რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 1.8-ჯერ.
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.077 მგ/მ³-ს. რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 1.9-ჯერ.
- *ტყვია* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.00015 მგ/მ³-ს. რაც არ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.

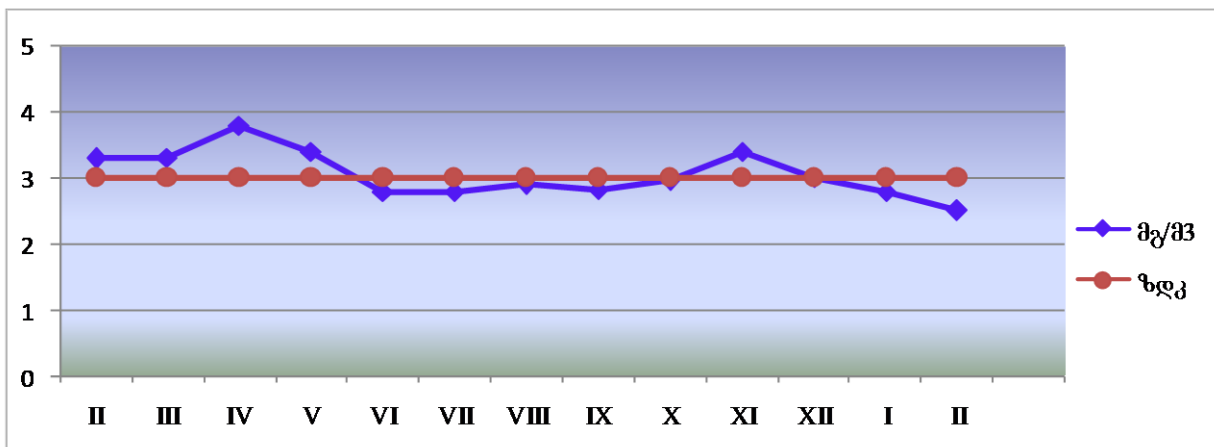
თებერვლის თვის საშუალო კონცენტრაციები

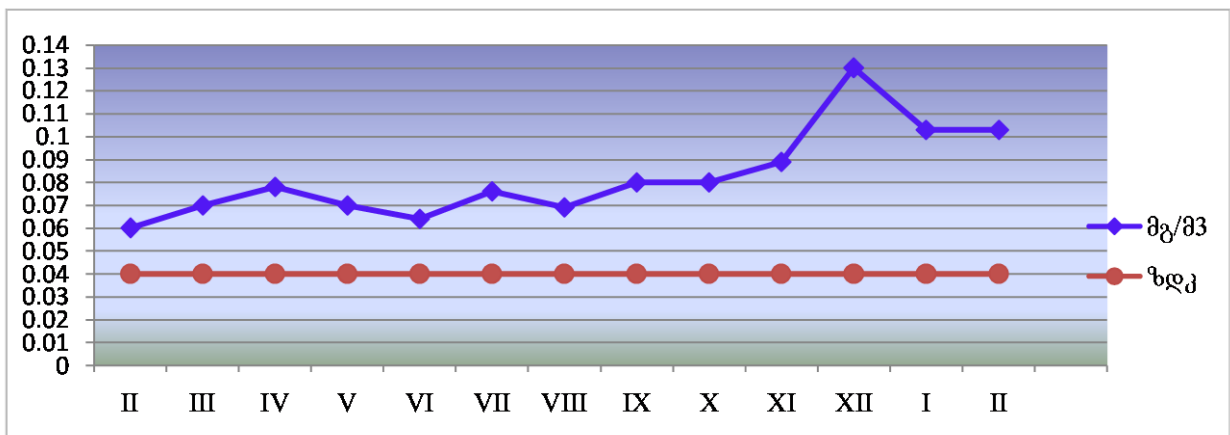
ნახშირჟანგის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, წერეთლის გამზ-ზე. (2011-2012 წწ)

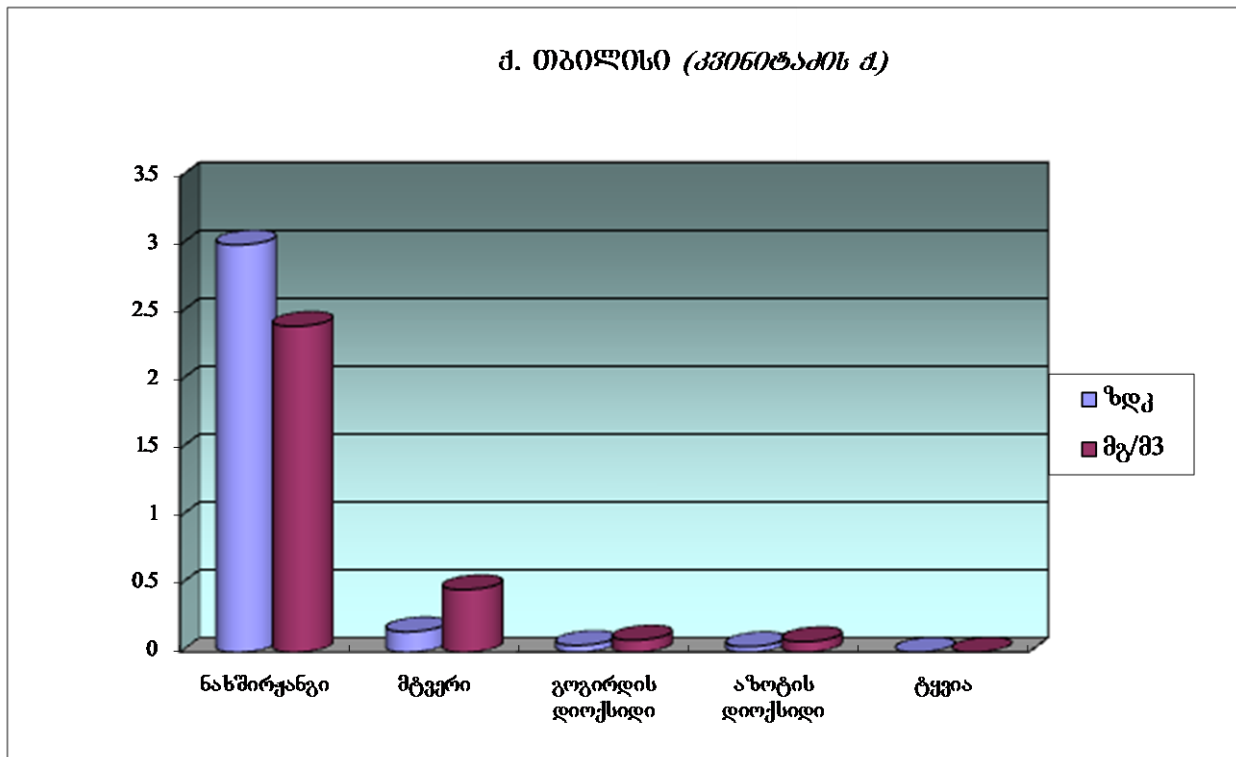
თებერვლის თვის საშუალო კონცენტრაციები

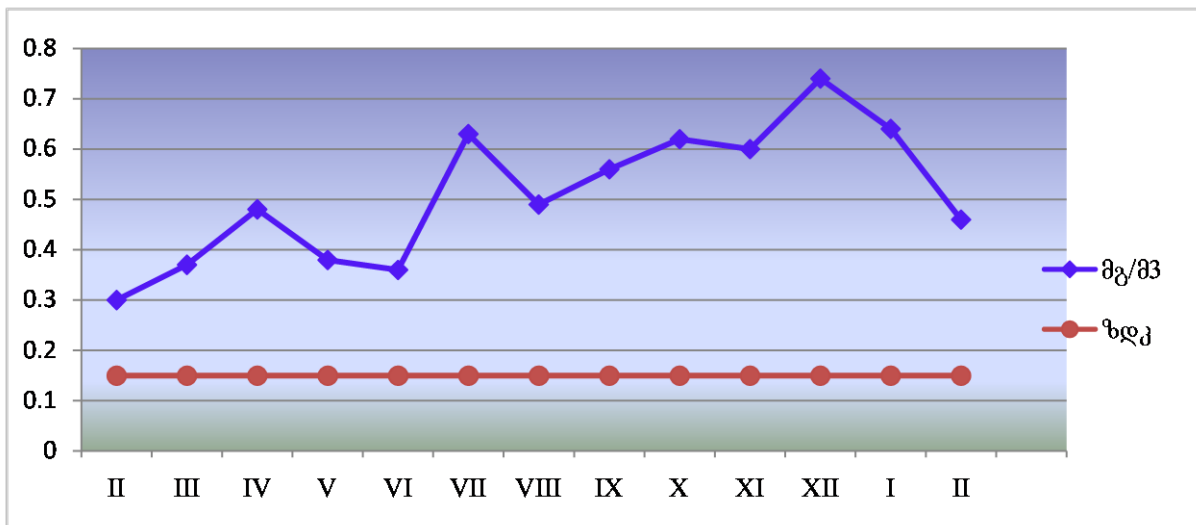
ნახშირქანგის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, მოსკოვის გამზ-ზე. (2011-2012 წწ)

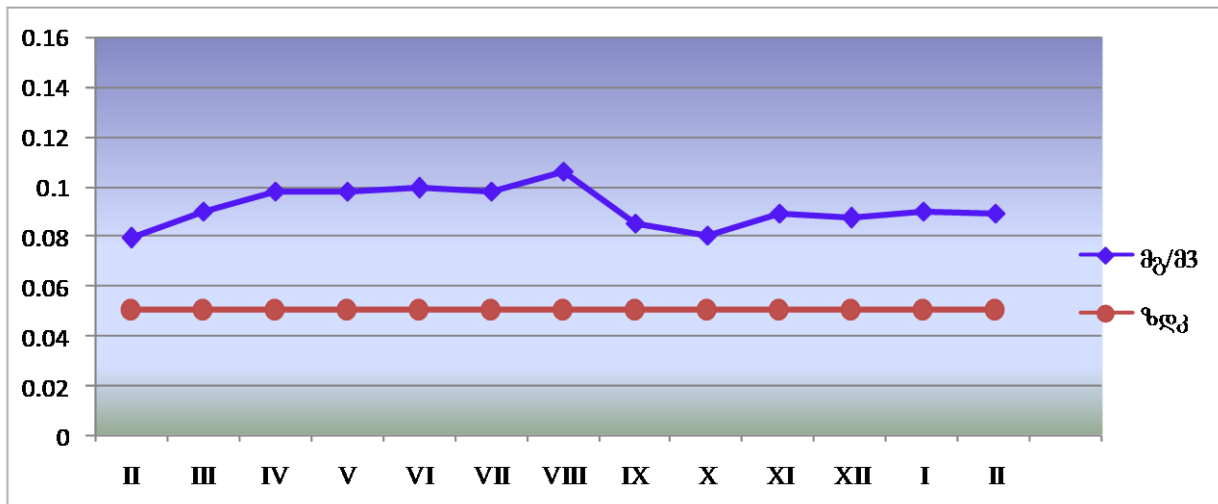
აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, მოსკოვის გამზ-ზე (2011-2012 წწ)

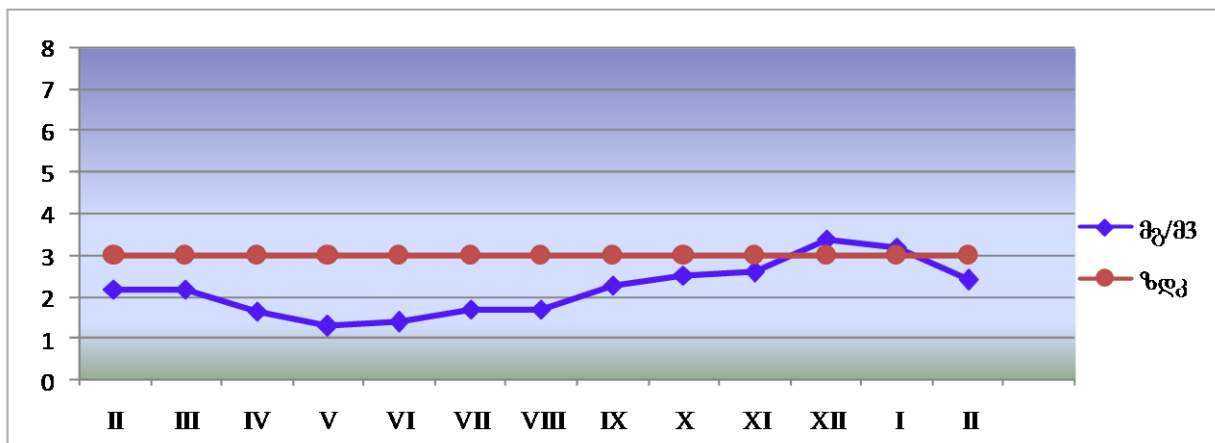
თბილისის თვის საშუალო კონცენტრაციები

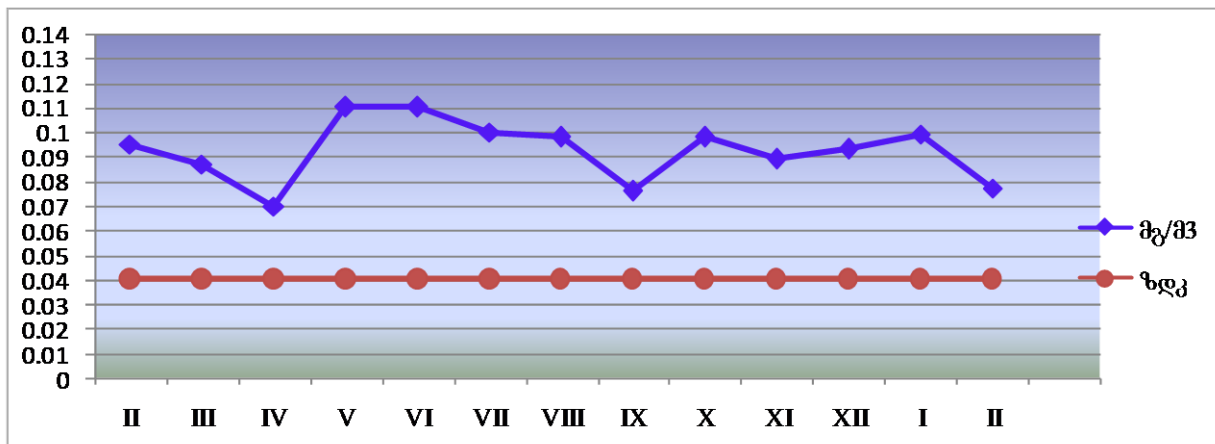
მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაძის ქ. (2011-2012 წწ)

ბობიროლის ღიოქილის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაძის ძ. (2011-2012 წწ)

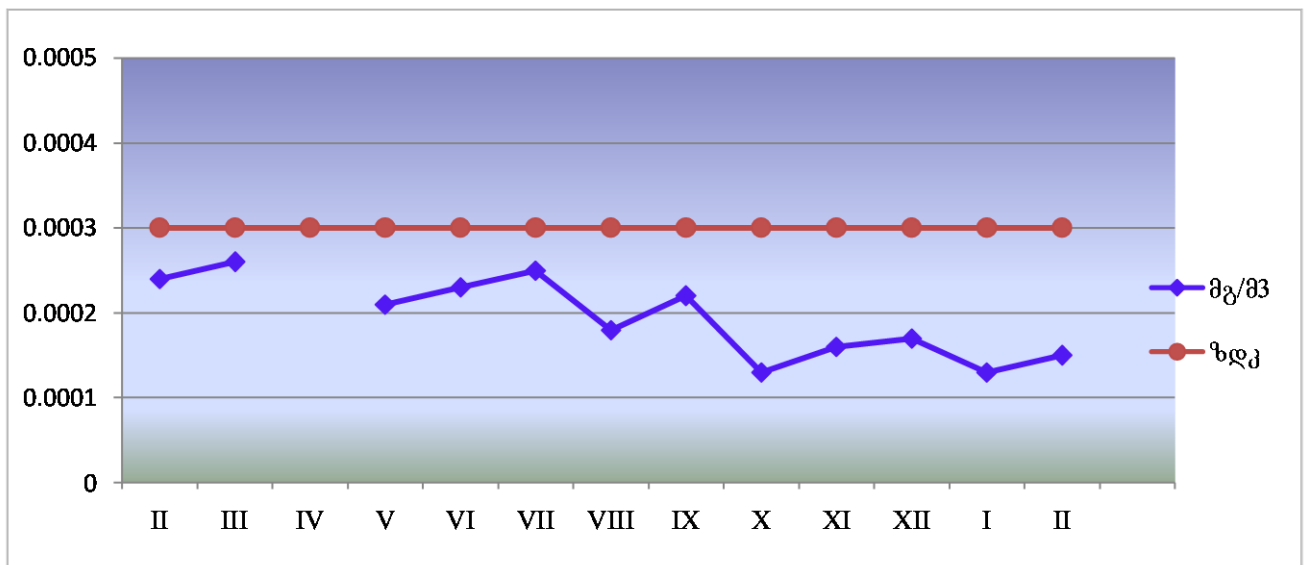

ნახშირქანების საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაძის ძ. (2011-2012 წწ)

ახოტის ღიოქილის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაძის ძ. (2011-2012 წწ)

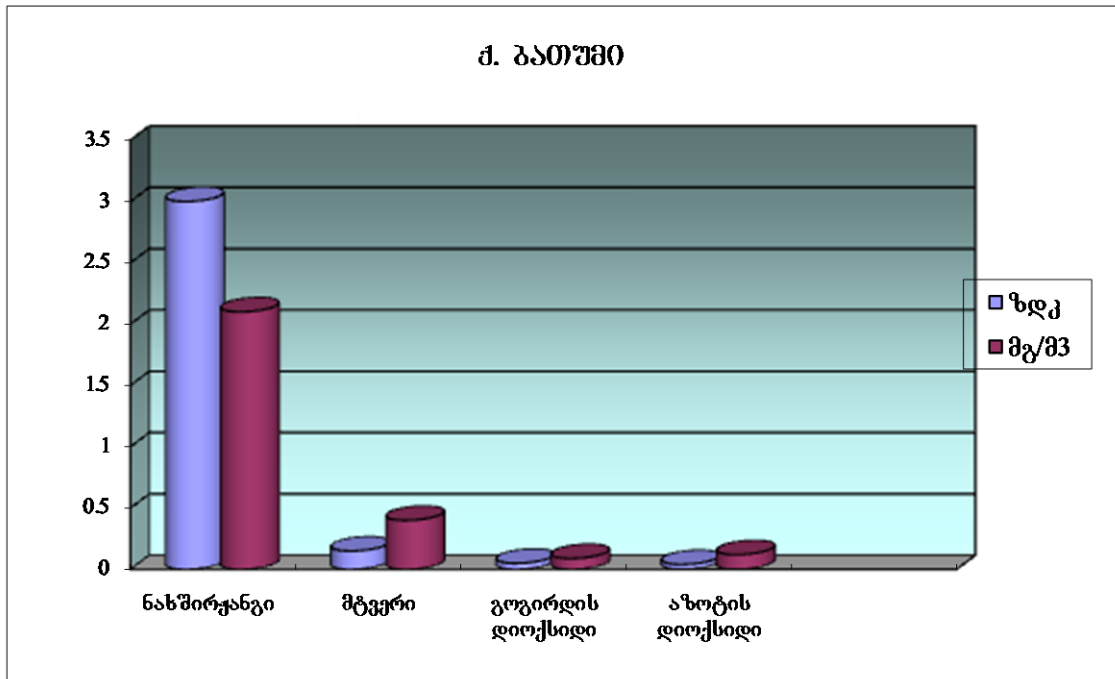

ტყვიის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაძის ქ. (2011-2012 წწ)

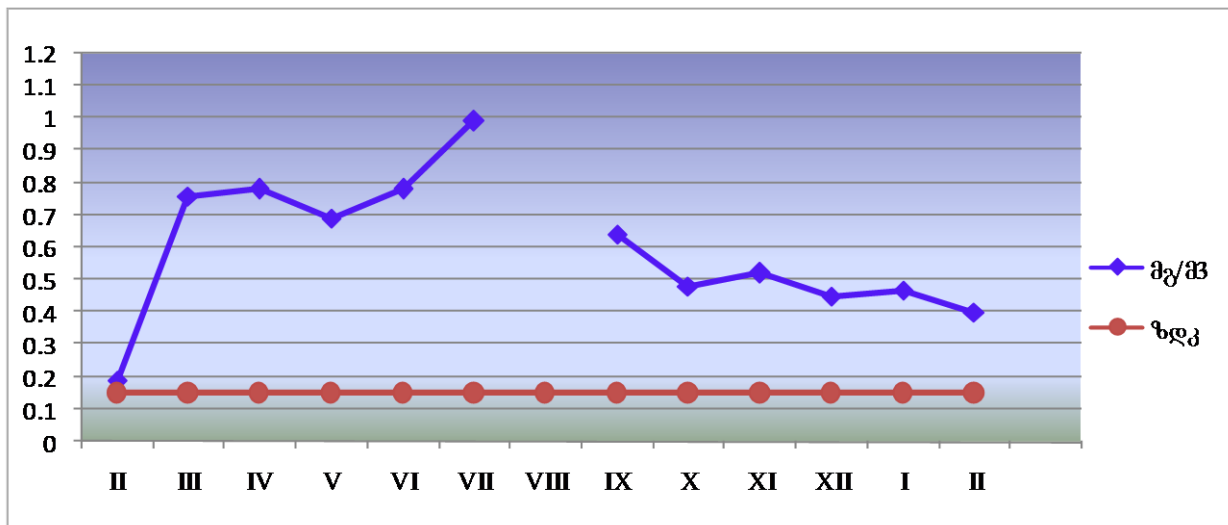
ქ. ბათუმი

თებერვლის თვეში ქ. ბათუმში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯისურზე.

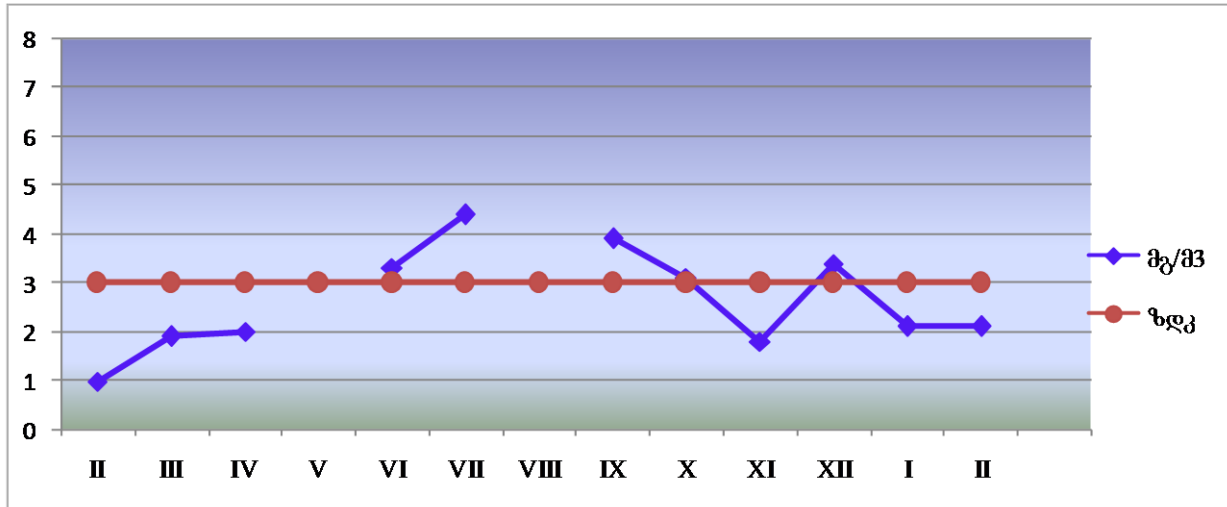
- მტვერი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.4 მგ/მ³, რაც 2.7-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- გოგირდის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა – 0.089 მგ/მ³, რაც 1.9-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- ნახშირჟანგი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა – 2.1 მგ/მ³, რაც არ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- აზოტის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,12 მგ/მ³, რაც აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას – 3-ჯერ.

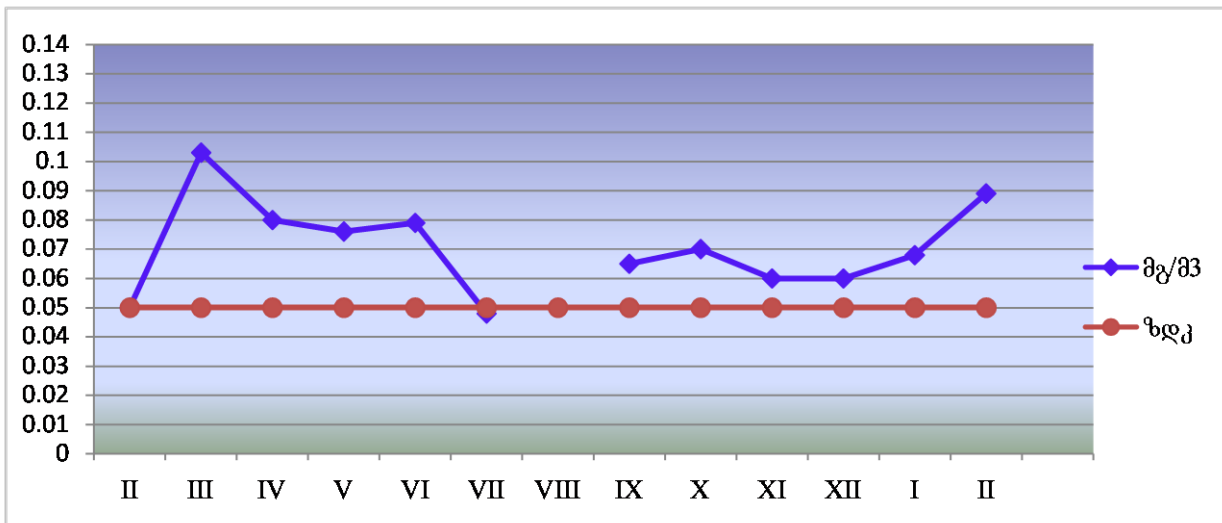
თბილისის თვის საშუალო კონცენტრაციები

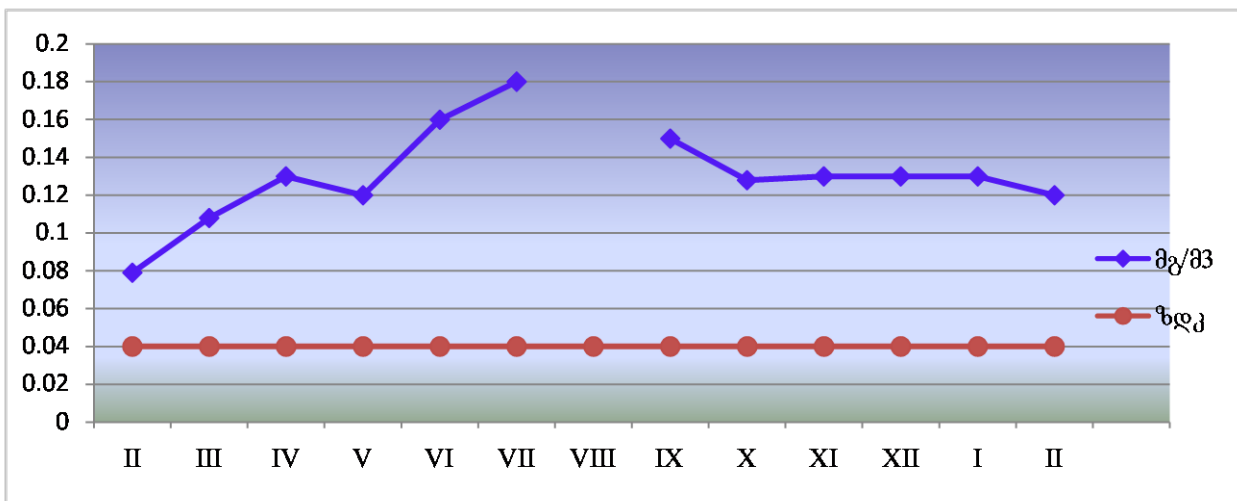
მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

ნახშირქანების საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

ბოგბირღის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

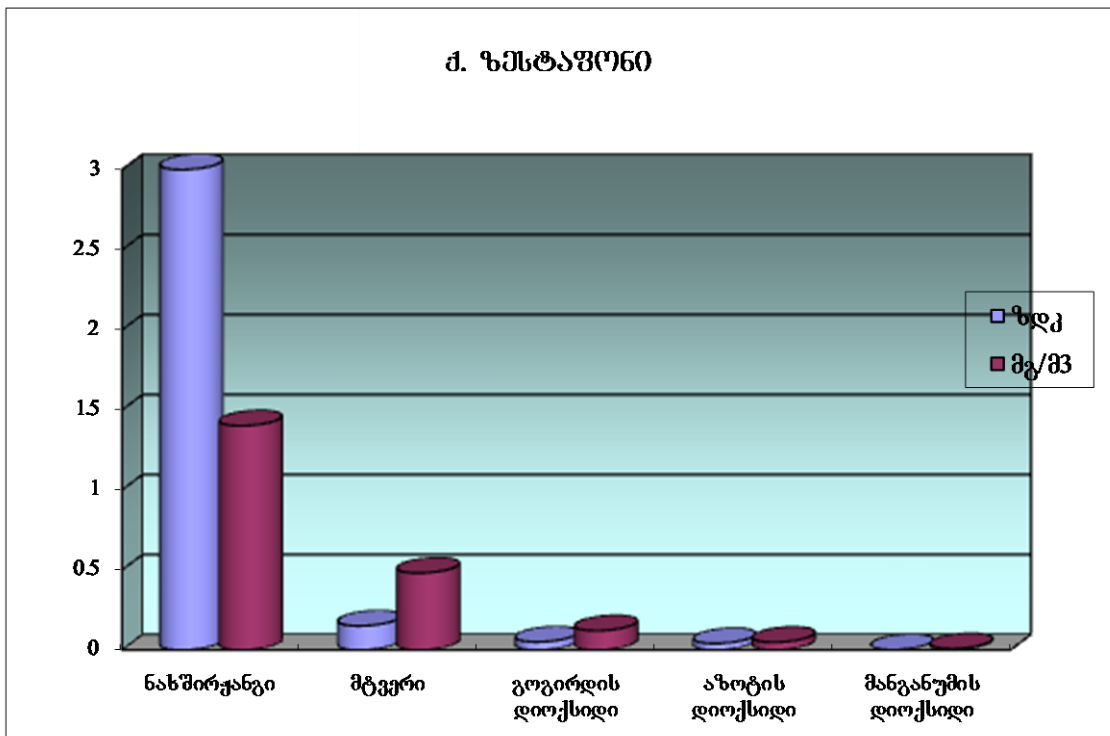

ახოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

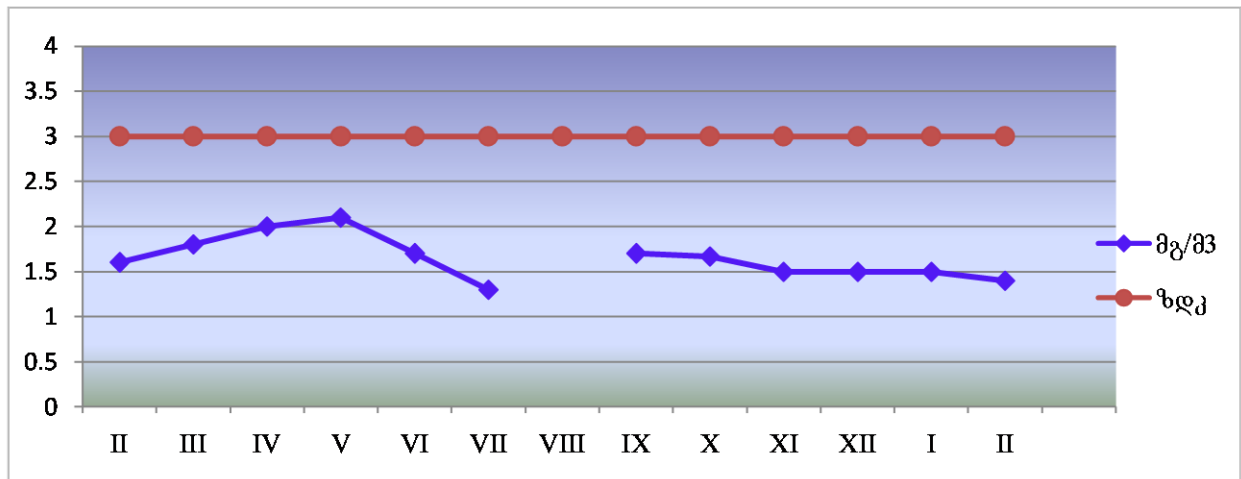
ქ. ზესტაფონი

თებერვლის თვეში ქ. ზესტაფონში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯიხურზე.

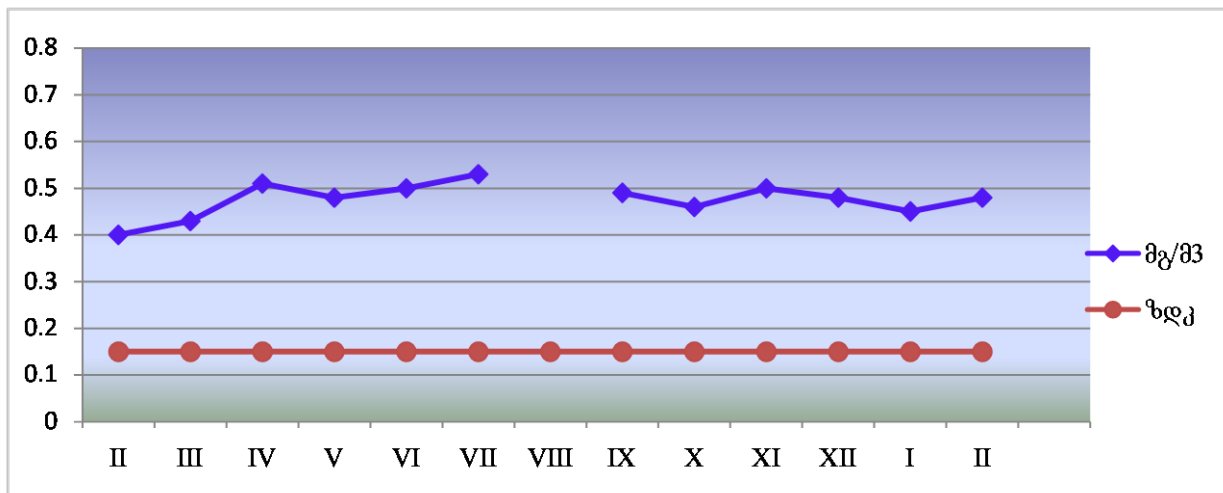
- მტვერი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.48 მგ/მ³, რაც 3.2-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- გოგირდის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.12 მგ/მ³, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატება 2.4-ჯერ.
- ნახშირჟანგი – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 1.4 მგ/მ³-ს. რაც არ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- აზოტის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,048 მგ/მ³, რაც 1.2-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- მანგანუმის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.0079 მგ/მ³, რაც 7.9-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.

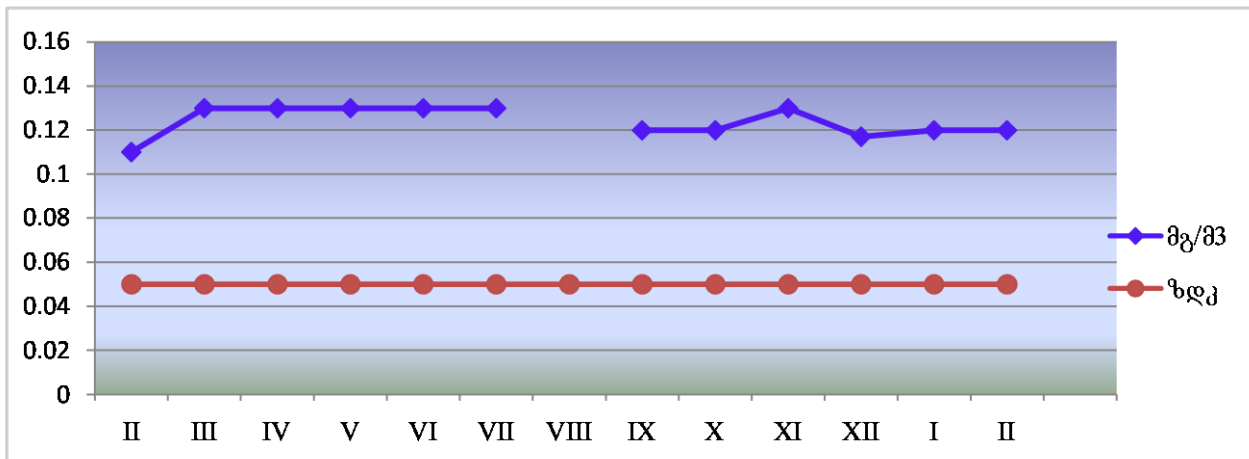
თებერვლის თვის საშუალო კონცენტრაციები

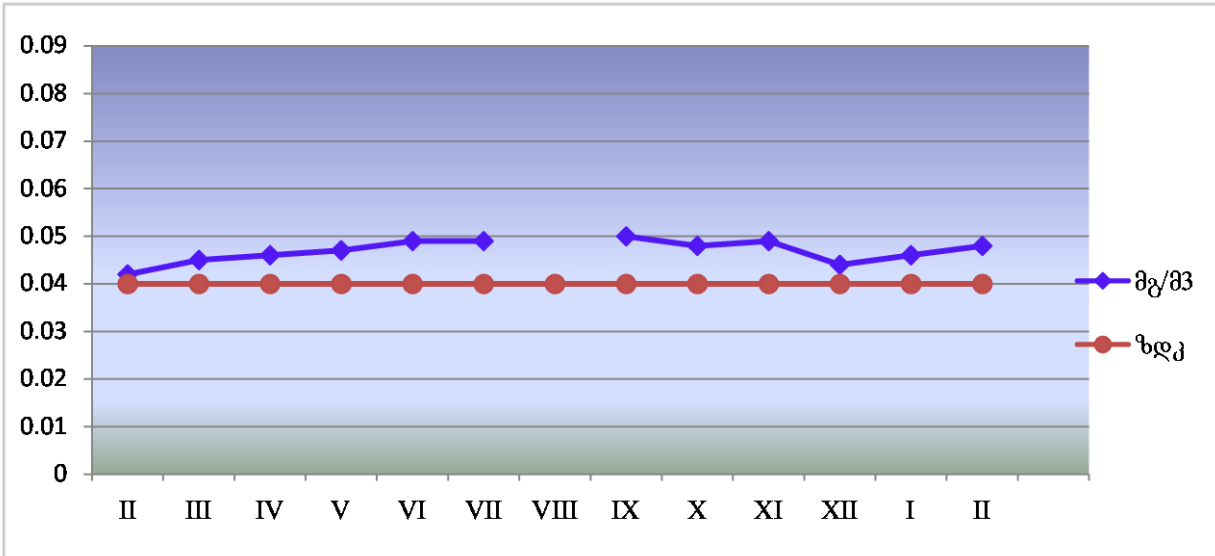
ნახშირჰანბის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

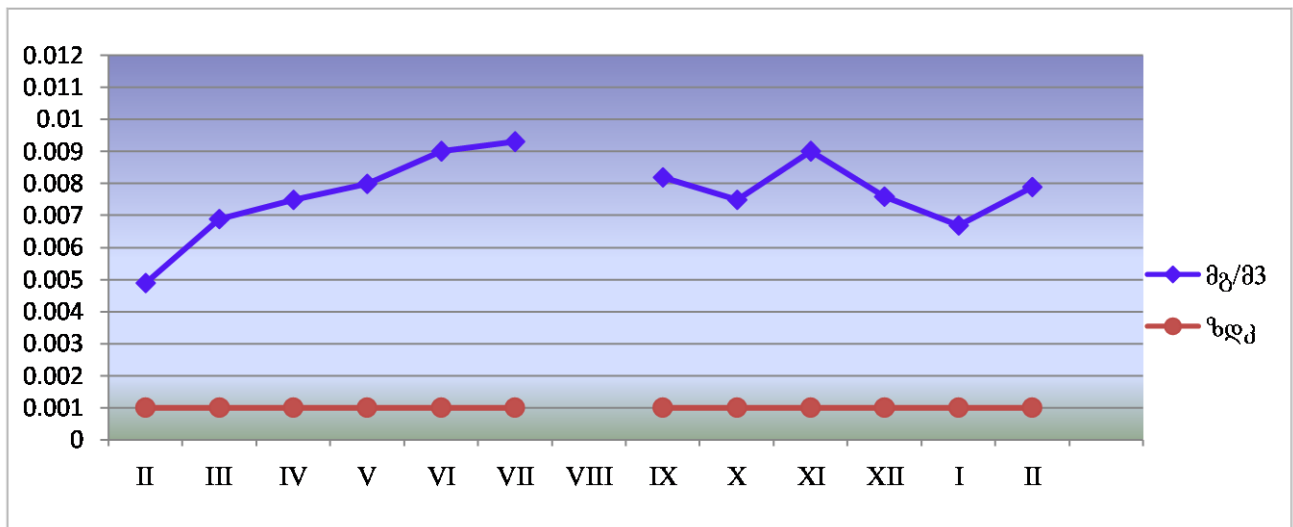
მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

ბოგირდის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

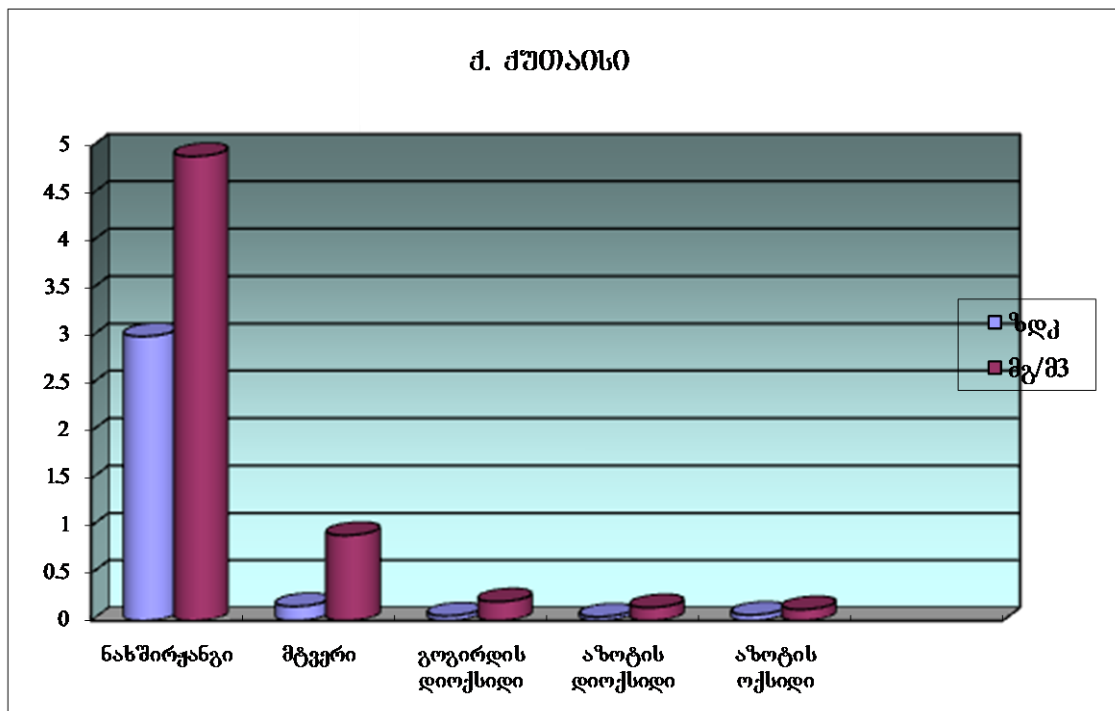

მანბანუმის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

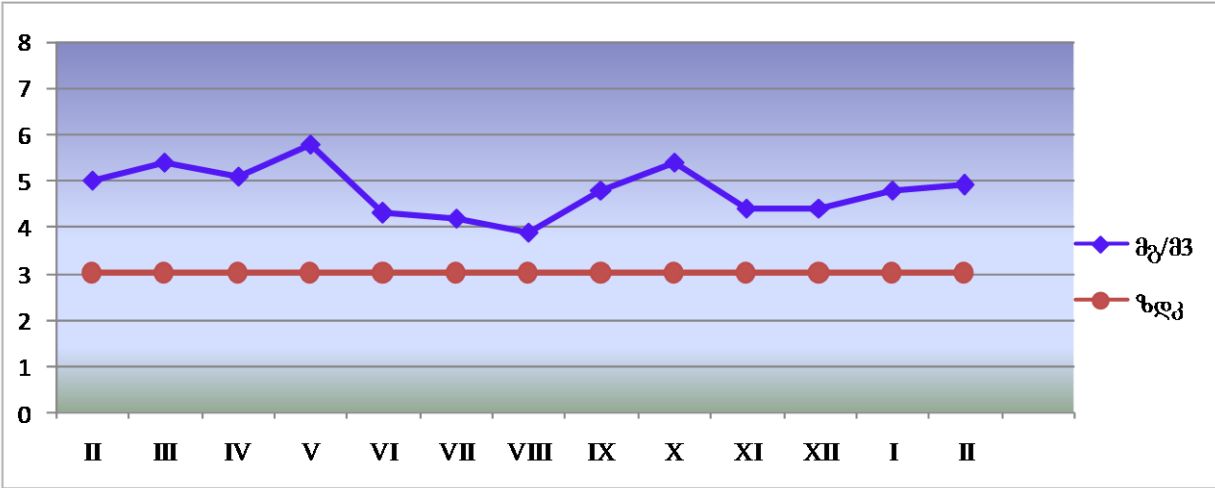
ქ. ქუთაისი

თებერვლის თვეში ქ. ქუთაისში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯისურზე.

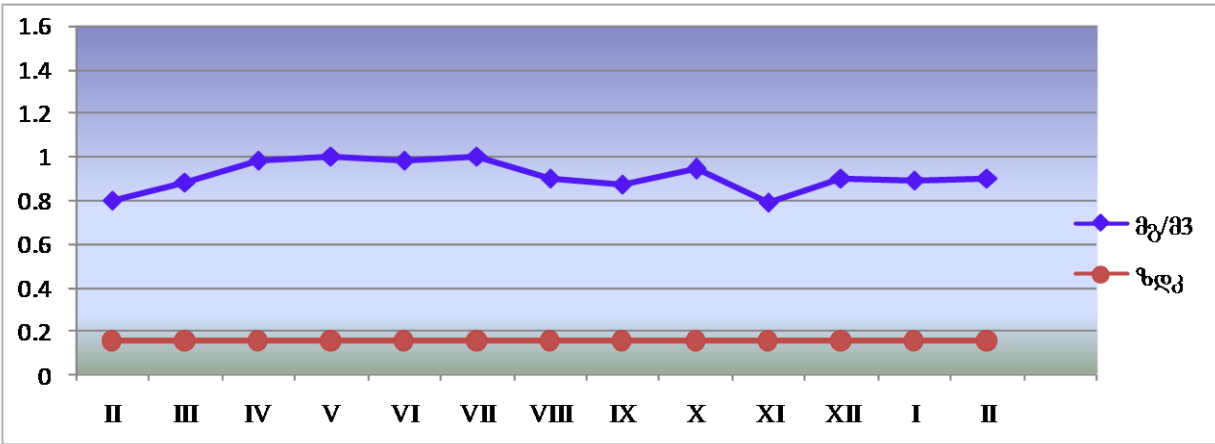
- მტვერი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.9 მგ/მ³, რაც 6-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- გოგირდის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.2 მგ/მ³, რაც 4-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- ნახშირჟანგი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 4.9 მგ/მ³, რაც 1.6-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- აზოტის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,138 მგ/მ³, რაც 3.5-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- აზოტის ოქსიდი – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა 0.118 მგ/მ³-ს. რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 2-ჯერ.

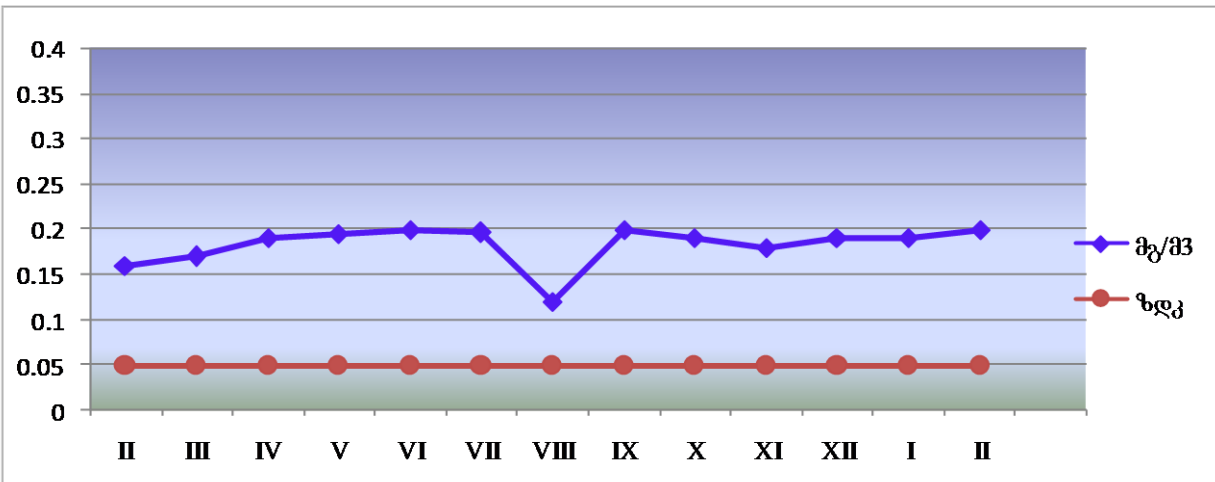
თებერვლის თვის საშუალო კონცენტრაციები

ნახშირქანების საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

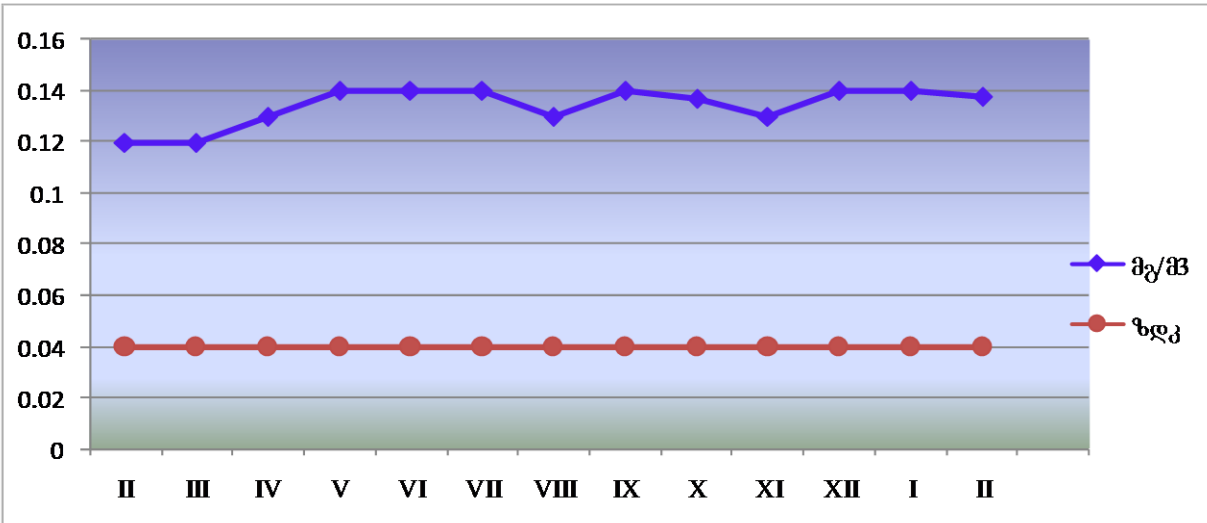

მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

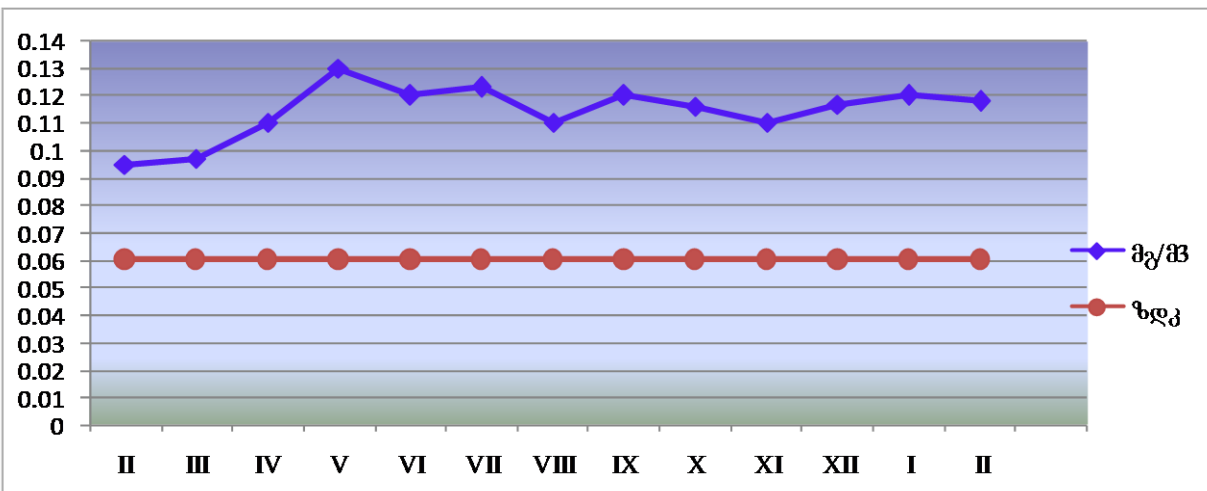

ბოგბირღის ღირღსიღის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

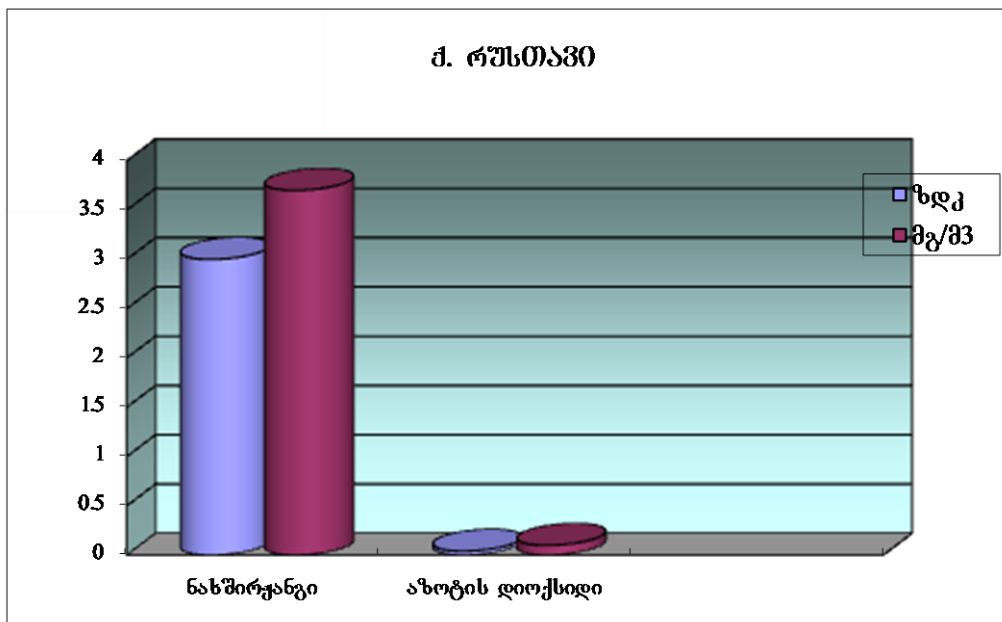

აზოტის ოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

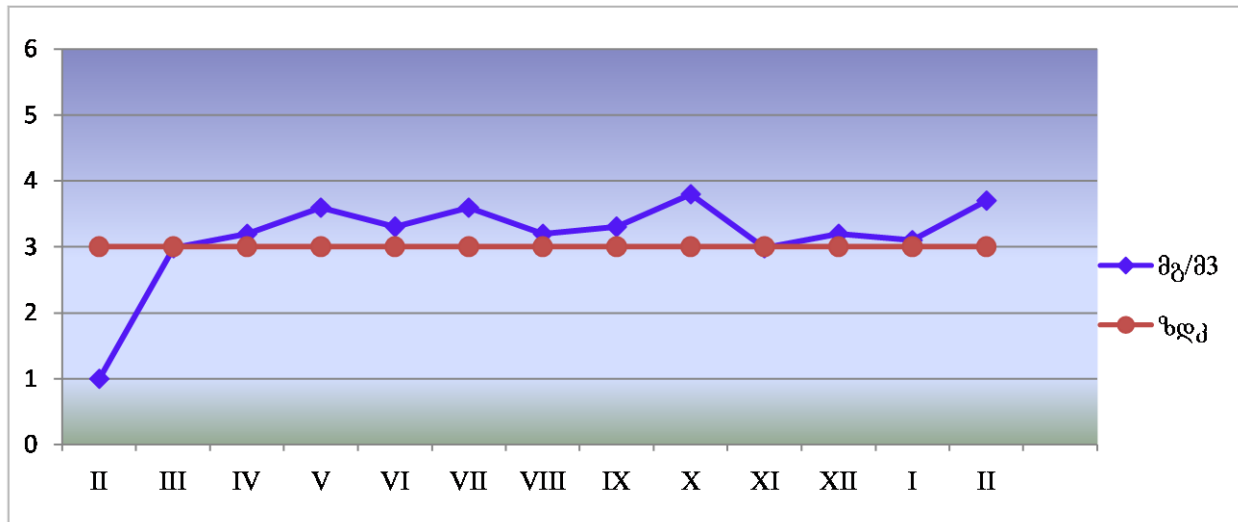
ქ. რუსთავი

თებერვლის თვეში ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯიხურზე.

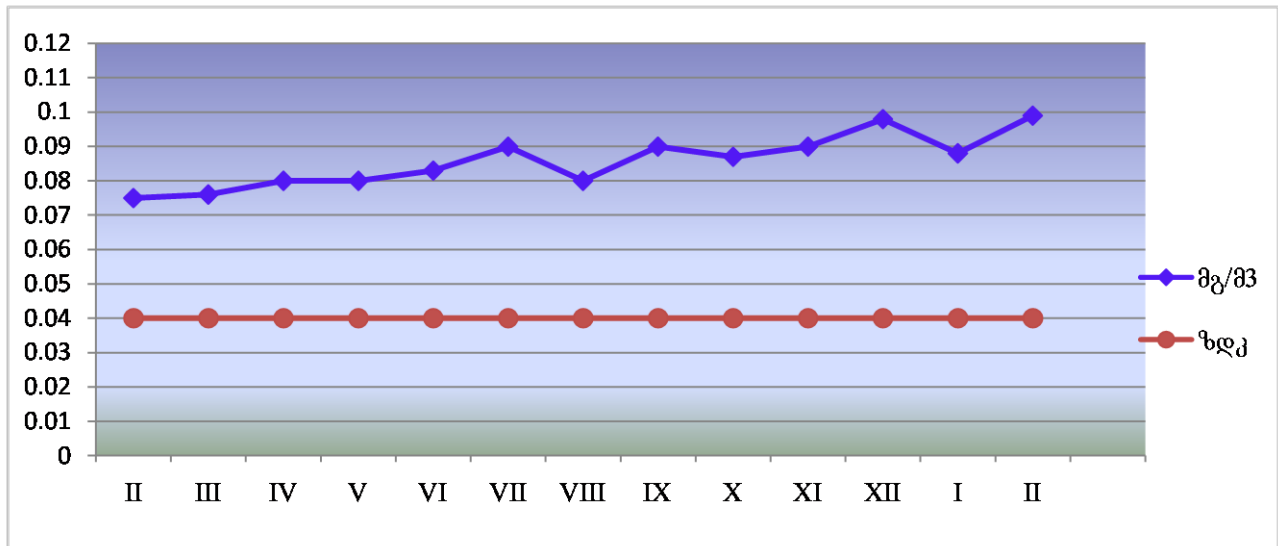
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 3.7 მგ/მ³, რაც 12-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,099 მგ/მ³, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატება 2.5-ჯერ.

თებერვლის თვის საშუალო კონცენტრაციები

თებერვლის თვის საშუალო კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2011-2012 წწ)

II. ზედაპირული წყალი

თებერვლის თვეში მდ. მტკვარზე და მის შენაკადებზე აღებული იქნა წყლის სინჯები სულ 10 წერტილში: მათში განისაზღვრა 33 ინგრედიენტი.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ნიტრატები მდ. სურამულაში *ქ. ხაშურთან* – 2.6 ზღკ და მდ. ხრამში წითელ ხიდთან – 1.9 ზღკ, ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა ამონიუმის იონი მდ. სურამულაში და შეადგენდა 1.2 ზღკ-ს.

თებერვლის თვეში წყლის სინჯები აღებული იქნა აგრეთვე შემდეგ მდინარეებზე: არაგვი (*ციხისძირი, ჩინთი, თვალვი*), მაშავერა (*ზედა, ქვედა*), რიონი (*ქუთაისთან, ფოთთან, ონთან და ჭალადიდთან, სულ 6 წერტილში*), ყვირილა (*ზესტაფონსა და ჭიათურაში 2 წერტილში*), ჯოჯორა (*სოფ.ირი*), ოდასკურა (*ქ.ქუთაისთან 2 წერტილში*), ცხენისწყალი, კინტრიში, ყოროლისწყალი, ქუბასწყალი, ბარცხანა, ჭოროხი, აჭარისწყალი, სუფსა და 1 ტბაზე – პალიასტომი.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ნიტრატები – მდ. მაშავერაში (ზედა) – 1.6 ზდკ და მანგანუმის კონცენტრაცია მდ. მაშავერაში (ქვედა) – 1.3 ზდკ.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ამონიუმის იონი მდ. რიონის აუზის შემდეგ მდინარეებში: რიონი, ყვირილა, ოლასკურა, ჯოჯორა და ცხენისწყალი. მათი შესაბამისი მნიშვნელობები მოცემულია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში:

ცხრილი 1

პუნქტები	მგN/ლ	ზდკ-ზე მეტი (-ჯერ)
რიონი-ქუთაისი-ზედა	0.89	2.3
რიონი-ქუთაისი-ქვედა	1.14	2.9
რიონი-ჭალადიდი	1.08	2.8
რიონი-ონი	0.58	1.5
რიონი-ფოთი სამხ.შენ.	1.29	3.3
რიონი-ფოთი ჩრდ.შენაკ.	1.4	3.6
ყვირილა-ჭიათურა ზედა	0.62	1.6
ყვირილა-ჭიათურა ქვედა	0.83	2.1
ყვირილა-ზესტაფონი	0.96	2.5
ოლასკურა-ქუთაისი ზედა	0.7	1.8
ოლასკურა-ქუთაისი ქვედა	0.83	2.1
ჯოჯორა-ირი	0.7	1.8
ცხენისწყალი-შესართავთან	0.77	2.0
ზდკ – 0.39 მგN/ლ		

მაღალი იყო რკინის შემცველობა შემდეგ მდინარეებში: რიონი ქ. ფოთთან (ჩრდ. და სამხრ. ტოტი) – 1.2 ზდკ და 1.2 ზდკ, მდ ყვირილა – ჭიათურაში (ქვედა) და ზესტაფონთან – 1.3 ზდკ და 1.3 ზდკ, ოლასკურა – ქუთაისი (ქვედა) – 1.3 ზდკ, ხოლო მდ. რიონში ქ. ქუთაისი (ქვედა) და მდ. ცხენისწყალში რკინის კონცენტრაცია უმნიშვნელოდ აღემატებოდა 1 ზდკ-ს, ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა მანგანუმი მდ. რიონში ქ. ფოთთან (სამხრ. ტოტი) – 3.5 ზდკ, მდ. ჯოჯორაში ს. ირთან – 1.97 ზდკ, მდ. ყვირილაში – ჭიათურაში (ქვედა) და ზესტაფონთან – 2.4 ზდკ და 4.2 ზდკ.

თებერვლის თვეში წყლის სინჯები აღებული იქნა აჭარის რეგიონის შემდეგ მდინარეებზე: კინტრიში, ყოროლისწყალი, ქუბასწყალი, ბარცხანა, ჭოროხი და აჭარისწყალი. აჭარის რეგიონის მდინარეებში მაღალი კონცენტრაცია არ დაფიქსირებულა.

თებერვლის თვეში მიკრობიოლოგიური ანალიზები ჩატარდა მდ. მტკვრის ხუთ წერტილში: (ქ. გორი, ქ. თბილისი (*ზაპესი, ვახუშტის ხიდი, გაჩიანი*) და ქ. რუსთავი), მდ. არაგვის სამ წერტილში (*ციხისძირი, თვალთვი და ჩინთი*), მდ. ლეხურაში (*ქ. კასპთან*), მდ. ლიახვში (*ქ. გორთან*) და მდ. სურამულაში (*ქ. ხაშურთან*): გაიზომა სამი ელემენტი: ტოტალური კოლიფორმები, E.coli ლაქტოზა და ფეკალური სტრეპტოკოკები. E.coli - ლაქტოზა დადებითი ნაწლავის ჩხირი დასაშვებ ნორმას აღემატებოდა მდ. მტკვარში (*ქ. გორთან*) და შეადგენდა 2.6 ზდკ-ს, ხოლო ვახუშტის ხიდთან – 1.6 ზდკ-ს, მდ. ლიახვში (*გორთან*) ლაქტოზა დადებითი ნაწლავის ჩხირის კონცენტრაცია გაუტოლდა 3.6 ზდკ-ს, ხოლო მდ. სურამულაში (*ხაშურთან*) – 3.2 ზდკ-ს.

III. ატმოსფერული ნალექები

თებერვლის თვეში ჩატარდა დაკვირვება ატმოსფერულ ნალექებზე. სინჯები აღებული იქნა შემდეგ ქალაქებში: ახალციხე, ბოლნისი, გორი, თბილისი, თელავი, ბათუმი, ფოთი, ქუთაისი, ზესტაფონი, სადაც მაღალი კონცენტრაცია არ დაფიქსირებულა.

IV. მარშრუტული დაკვირვების შედეგები საქართველოს სხვადასხვა დასახლებულ პუნქტებში

თებერვლის თვეში ჩატარდა მარშრუტული დაკვირვებები ქ. თბილისში და მიღებული შედეგები მოცემულია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში.

N	გაზომვების ჩატარების ადგილი	ადგილის კოორდინატები (გრძელი, განედი)	გაზომვების ჩატარების დრო (რიცხვი და საათი)	ბაზომილი პარამეტრები			
				CO მგ/მ ³	NO ₂ მგ/მ ³	SO ₂ მგ/მ ³	მტკვერი მგ/მ ³
1.	მუხიანის დასახლება, ხიზანიშვილის ქ.	N 41° 47' 20.5" EO 44° 49' 05,0"	29.02	2.04	0.108	< 0.1	0.612
2.	კონიაკის დასახლება, შეშელიძის ქ.	N 41° 47' 12.0" EO 44° 46' 51,3"	29.02	1.97	0.071	< 0.1	0.425
3.	ავჭალა, სარაჯიშვილის ქ.	N 41° 47' 59.3" EO 44° 47' 54.6"	29.02	0.842	0.051	< 0.1	0.687
4.	ავჭალა, ლიბანის ქ.	N 41° 48' 36.9" EO 44° 47' 51.1"	29.02	0.748	0.068	< 0.1	0.958
5.	ავჭალა, სარაჯიშვილის ქ.	N 41° 48' 46.9" EO 44° 47' 35.3"	29.02	1.06	0.072	< 0.1	0.297
6.	ავჭალა, ზარზმის ქ.	N 41° 49' 41.4" EO 44° 46' 24.1"	29.02	0.82	0.089	< 0.1	0.826

V. რადიოაქტიური მდგომარეობა

2012 წლის თებერვლის თვეში რადიოაქტიური დაბინძურების შესახებ ოპერატიული ინფორმაცია შემოდოდა 12 სადგურიდან: თბილისი, ქუთაისი, ფოთი, საჩხერე, ზესტაფონი, ახალქალაქი, ახალციხე, გორი, თელავი, ფასანაური, ლაგოდეხი, დედოფლისწყარო.

მიწისპირა ატმოსფერულ ჰაერში γ -გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმძლავრე მერყეობდა 8.8 მკრ/სთ – 17.8 მკრ/სთ-ის ფარგლებში, რაც დედამიწის ბუნებრივ რადიაციულ ფონს არ აღემატება (იხ. ცხრილი 1).

ატმოსფერულ ჰაერში γ -გამოსხივების ექსპოზიციური
დოზის სიმძლავრე (მკრ/სთ)

ცხრილი 1

სადგური	საშუალო მნიშვნელობა
ფოთი	8.8
ქუთაისი	12.6
საჩხერე	10.7
ზესტაფონი	10.9
ფასანაური	11.4
დედოფლისწყარო	10.6
ახალციხე	17.8
გორი	14.0
თბილისი	14.0
თელავი	11.6
ლაგოდეხი	12.9
ახალქალაქი	13.5